

Liite 1. Toimintasuunnitelmavihko
Oppia ja elämyksiä ikään katsomatta

Mari Mäntylä
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyön tuotos

Toimintasuunnitelma koko vuodelle lasten
ja ikäihmisten yhteistoimintaan

Osallisuus- elämyksellisyys- oppiminen

Mari Mäntylä
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyön tuotos

Olen koko sosionomiopintojen (AMK) ajan saanut toimia yhdyshenkilönä Päiväkoti TuohiKontin ja Jyllin Kodin asumis- ja palvelukeskuksen yhteistoiminnassa ja saanut nähdä, miten antoisia hetkiä lapset ja ikäihmiset yhdessä viettävät. Sosionomiopintojeni (AMK) opinnäytetyönä kokosin toimintasuunnitelmavihon lasten ja ikäihmisten yhteistoimintaan. Päättävöitteena yhteistoiminnassa on se, että toiminta innostaa yhdessä tekemiseen ja olemiseen sekä madaltaa sukupolvien välistä kuilua. Toiminta antaa mahdollisuuden yhdessä oppimiseen ja osallisuuden kokemiseen moniaistillisuuden keinoin.

Toimintasuunnitelmavihossa on ideoita 30-45 minuuttia kestäviin säännöllisesti toteutettaviin yhteishetkiin, jotka sisältävät kaikki aistit huomioonottavia ideoita koko vuodelle. Vihko antaa vinkkejä myös siitä, miten luontoa voi tuoda mukaan toimintahetkiin sisätiloihin. Toimintasuunnitelmien tavoitteena on rohkaista ja innostaa yhdessä tekemiseen ja kokemiseen erilaisten elämyksellisten toimintojen keinoin. Toimintasuunnitelmat olen pyrkinyt tekemään vaihteleviksi sisällyttäen niihin toimintoja esim. musiikin, liikunnan ja kädentaitojen osa-alueilta.

Toiminnalla halutaan tukea ikäihmisten psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä, tukea muistisairaana muistelua ja yhdessä toimimisen kautta antaa heille mahdollisuus jakaa arvokasta perinnetietoutta lapsille. Lapsille toiminnalla halutaan tarjota erilaista oppimisympäristöä, saada perinnetietoutta, antaa heille mahdollisuus tutustua laitoksessa asuviin ikäihmisiin ja oppia hyväksymään erilaisuutta. Toimintavuosi päättyy yhteiseen kesäjuhlaan, joka kruunaa vuoden ajan tehdyn toiminnan.

Makuaistia voidaan stimuloida esim. saatavilla olevien hedelmien, marjojen, vihannesten, hunajan, mausteiden, leivonnaisten tai pastillien avulla. Hajuaistin stimuloimiseen sopivat lisäksi luonnonmateriaalit, tuoksukynttilät ja aromiöljyt.

Kosketukseen sopivat erilaiset esineet, kankaat sekä kaikki luonnonmateriaalit; kivet, oksat, lehdet ja vesi.

SISÄLLYS

Toiminnan aloitus	3
Kesämuistoja - kuvakollaasin teko	5
Sadonkorjuu	7
Luontoretkejumppa	9
Syksy / luonnon muuttuminen	11
Syksyn tuulet – jumppa	13
Ammatit ja värit	15
Pelituokio	17
Joulun tunnelmaa	19
Talviset palloleikit	21
Talvimaalaus	23
Ystävänpäivän juhla	25
Laskiainen ennen ja nyt ulkotapahtuma	27
Kevät saapuu – musiikkimaalaus	29
Kevätjumppa	31
Villan huovutus	33
Persiljan ja tillin istutus	35
Kesäjuhla	37
Kauraomenapaistos ja kaurakakut	39

Toiminnan aloitus

Tavoitteet: tutustuminen, rohkaistuminen ja kiinnostuksen herättäminen laululeikkien avulla. Laululeikeissä tavoitteena on saada kaikki osallistumaan tekemällä ja kokemalla.

Tarvikkeet: rytmisoittimet, huivit, kukkia luonnosta, kesäinen maisemakuva, linnunlaulu-cd, marjamehua ja esim. viinimarjoja

Istutaan isossa piirissä

Tervetulotoivotus ja toiminnasta kertominen – kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on laulaa ja soittaa yhdessä.

Nimikierros- taputtaen ja tavuttaen

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä ja se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Piiri pieni pyörii – laulaen ja piirissä leikkien / soittaen

Piirileikkiin voivat osallistua kaikki kykyjensä mukaan, rytmimunat voi antaa tarvittaessa

Ystäväni tuttavani – laulaen ja leikkien

Laululeikkiin voivat osallistua kaikki kykyjensä mukaan, rytmimunat voi antaa tarvittaessa

Toiminnasta kertominen - samalla nautitaan mehua ja marjoja ja kuunnellaan linnunlaulua ja katsellaan kesäkuvia

Kerrotaan, että lasten kanssa yhdessä tehtävän toiminnan tavoitteena on yhdessä tekeminen ja kokeminen. Toiminta on säännöllistä ja sen kautta on tarkoitus tutustua ja saada toimia yhdessä erilaisten toimintojen avulla.

Kesäisten kuvien katselu

Ohjaaja näyttää kesäisiä kuvia linnun laulun soidessa ja johdattaa niiden avulla keskustelun syntymistä. Mitä kuvissa on? Mitä kesällä voi tehdä?

Sinisiä, punasia ruusunkukkia- laulaen ja soittaen

Kaikille jaetaan soittimet, lauletaan ja soitetaan yhdessä

Kaksi on paatissa soutajaa- pareittain

Lapsia rohkaistaan hakemaan itselleen pari ikäihmisistä, Lauletaan ja soudetaan pareittain laulun tahdissa

Liinalaulu - laulaen ja leikkien

Lapsille jaetaan eriväriset huivit, jotka jokainen vuorollaan ojentaa parille ja silittää kättä

Loppulaulu - Nyt on laulut laulettu

Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: kuvat, huivit

Kuulo: soittimet, laulut, linnunlaulu

Haju: kukat, marjat

Maku: marjat, mehu

Tunto: huivit, soittimet, silitys

Kesämuistoja- kuvakollaasin teko

Tavoitteet: esteettisen kokemuksen mahdollistaminen, muisteluun innostaminen, muistojen herääminen, yhdessä tekemisestä nauttiminen

Tarvikkeet: Paljon kesäaiheisia kuvia, kartonkia, liimaa, marjoja, mustaherukkapensaalla oksat, linnunlaulu- cd,

Istutaan pöydän ympärillä

Tervetuloilmoitus ja toiminnasta kertominen –

kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on laulaa ja soittaa yhdessä.

Nimikierros – tavuttaen ja taputtaen

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä, se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Kesäisten kuvien katsominen ja tunnelmaan virittäytyminen, puhutaan kesästä

Mitä olet kesällä tehnyt?

Mikä kesässä on parasta?

Mikä on kesän lempimaku?

Mikä on kesän lempituoksu?

Kuvien katselu ja valitseminen

Jokainen valitsee kaksi mieluisinta kuvaa

Maistellaan marjoja, tuoksutellaan oksia, tunnustellaan esim. lämmintä vettä, kuunnellaan linnun laulua cd:ltä

Kuvien liimaaminen kartongille

Valmiin työn katselu

Keskustellaan mahdollisista muistikuvista

Kaksi on paatissa soutajaa – laulaen ja pareittain soutaen
Lapsia rohkaistaan hakemaan itselleen pari ikäihmisistä, lauletaan ja
soudetaan pareittain laulun tahdissa

Loppulaulu – Nyt on laulut laulettu
Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas
seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: kuvat

Kuulo: linnunlaulu

Haju: oksat, marjat

Maku: marjat

Tunto: mustaherukkapensaalla oksa, kosketus

Sadonkorjuu

Tavoitteet: perinnetiedon jakaminen, luonnonantimista ja tekemisestä nauttiminen, muistojen herääminen

Tarvikkeet: omenaa, viljoja, leivinpaperia ja leivonta-astia, kaurahiutaleita, voita, sokeria
(1rkl vehnä jauhoja, 1tl leivinjauhetta, 1 kananmuna)

Uuni lämpiämään 200 asteseen.

Istutaan pöydän ympärillä

Tervetuloivotus

Kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on puhua sadonkorjuusta ja leipoa yhdessä.

Nimikierros

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä, se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Tarvikkeisiin tutustuminen haistellen ja maistellen

Esitellään leivonnassa tarvittavat aineet, niitä saa haistaa ja halutessaan maistaa

Leipuri Hiiva – laulaen ja leikkien

Laululeikin avulla leivontaan virittäytyminen

Omena-kaurapaistoksen tai kauralastujen teko

(ohje s. 39)

Leivonnaisten kypsymistä odotellessa voidaan laulaa tai keskustella

Kaksi on paatissa soutajaa- laulaen ja pareittain soutaen

Lapsia rohkaistaan hakemaan itselleen pari ikäihmisistä,

Lauletaan ja soudetaan pareittain laulun tahdissa

Muistelua viljojen ja omenien avulla, miten satoa korjattiin ennen/nyt?
Muisteluun herätellään viljojen ja omenien välityksellä, jokainen saa koskettaa, myös säilömisestä voi herätellä muistelua

Tuotosten nauttiminen haistellen, maistellen ja keskustellen

Loppulaulu - Nyt on laulut laulettu

Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: kuvat, viljat, omenat

Kuulo: viljojen havina, laulut

Haju: viljat, leipominen

Maku: leivonnainen

Tunto: viljat, kosketus

Luontoretkijumppa

Tavoitteet: liikunnan ilo, luonnosta nauttiminen, muistojen herääminen

Tarvikkeet: kuvia metsästä, mustikkaa, puolukkaa, lakkaa, lehtiä, käpyjä, oksia, sammalta, pehmolelu

Istutaan isossa piirissä

Tervetuloivotus ja toiminnasta kertominen

kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on mielikuvien avulla tehdä metsäretki.

Nimikierros

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä, se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Lähdetään yhdessä metsäretkelle

paikalla kävelyä - marssia

Vastaan tulee ylämäki

polven ojennus ja koukistus

Ylämäestä selvitty ja jatketaan kävelyä polkua pitkin,

paikalla kävelyä, otetaan kädet mukaan

Vastassa on märkä maasto

hypätään tai nostellaan jalkoja molempia jalkoja yhtä aikaa nostellen

Löytyy hieno mustikkapaikka

kumarrutaan keräämään 10 mustikkaa

Jatketaan matkaa

marssia

Pelästyt kuulemaasi ääntä

juoksua

Ylitetään joki

kuunnellaan veden solinaa ja hypätään veneeseen

Kaksi on paatissa soutajaa

laulaen ja pareittain soutaen

Mietitään, mitä kaikkea metsässä voisi nähdä, tunnustellaan eri luonnonmateriaaleja; käpyjä, sammalta, lehtiä, oksia, pehmeää pehmolelua ja katsellaan metsäaiheisia kuvia

Löytyi puolukkaa!

Kumarrutaan poimimaan 5 puolukkaa

Kori alkaa olla täysi ja matka alkaa ramasemaan

hauskotellaan ja venytellään

Nyt tuli nälkä, syödään eväät!

maistellaan marjoja

Aurinko paistaa, nautitaan siitä - Aurinko, aurinko lämmittää-laulu

Kello on jo paljon, lähdetään kävelemään kotiin

reipasta askellusta palataan kotiin

Aah, perillä!

venytellään

Loppulaulu

Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: kuvat, luonnonmateriaalit

Kuulo: linnunlaulu, puron solina, laulut

Haju: oksat, sammaleet, marjat

Maku: marjat

Tunto: luonnonmateriaalit, pehmolelu

Syksy / luonnon muuttuminen

Tavoitteet: vuodenaikojen tunteminen, musiikista ja rytmistä sekä taiteen tekemisestä nauttiminen tekemällä ja kokemalla

Tarvikkeet: puiden lehtiä, kartonkia ja liimaa tai vesivärit, kuvia kesästä ja syksystä, kylmää vettä, huiveja, soittimia, puolukkaa

Istutaan pöydän ympärillä

Tervetulotoivotus ja toiminnasta kertominen

kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on laulaa ja taiteilla yhdessä.

Nimikierros

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä ja se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Havainnoidaan kuvien avulla luonnon muuttuminen ja keskustellaan syksystä

2 pientä peikkolasta- lauluaen ja leikkien

Lammikon pinnalle pisaroita tippu,
käsillä taputellen kolmella eri temmolla ja voimakkuudella.

Syksynlehdet-askartelu tai maalaus
taustalla cd:ltä luonnon ääniä

Töiden ihastelu ja puolukan maistelu

Kaksi on paatissa soutajaa
laulaen ja pareittain soutu

Lehdet lentää- laulaen ja leikkien

Loppulaulu - Nyt on laulut laulettu

Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: kuvat, lehdet, värit

Kuulo: luonnon äänet

Haju: lehdet

Maku: puolukka

Tunto: lehdet, kosketus

Syksyn tuulet – jumppa

Tavoitteet: yhdessä tekemiseen innostaminen, liikunnasta nauttiminen, värien tuntemus, tuulen tekeminen ja kokeminen

Tarvikkeet: jumppavarjo, erikokoisia ja -värisiä palloja, kuvia syksystä, värikkäitä puiden lehtiä, Vivaldin vuodenajat -cd, lämmintä mehua, kynttilä

Istutaan isossa piirissä

Tervetuloivotus ja toiminnasta kertominen

Kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on miettiä syksyä yhdessä ja tuntea syksyn tuuli.

Nimikierros

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä ja se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Kuvien katselu ja luonnon muutosten huomioiminen

Lehtien katselu ja tunnustelu

– pientä sadetta voi tehdä märkien lehtien ravistelulla

Jumppavarjo ja palloja otetaan esiin

Katsotaan varjon värejä, tunnustellaan varjoa

Kokeillaan varjon heilutusta erikokoisilla ja -värisillä palloilla

Pieni tuuli, tuuli yltyy, myrskyää

Tuuli tyyntyy ja tulee tyyntä

Kokeillaan lehtien lennättämistä varjon avulla

Selvitty tuulisesta ulkoilusta ja sytytetään kynttilä, nautitaan lämmintä mehua, kuunnellaan musiikkia ja jutellaan syksystä

Loppulaulu

Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: kuvat, varjo, pallot

Kuulo: varjo, cd

Haju: lehdet, mehu

Maku: mehu

Tunto: tuuli, lehdet

Ammatit ja värit

Tavoitteet: perinnetiedon jakaminen, värien tunteminen, osallisuuden kokeminen, muistojen herättäminen

Tarvikkeet: erivärisiä kartonkeja tai kankaita, huiveja tms. tervaa, maalipurkki ja kaksi pensseliä, tuoretta pullaa ja mehua, ääniä cd

Istutaan piirissä

Tervetuloivotus ja toiminnasta kertominen

Kerrotaan päiväkodista saaduista vieraista ja siitä, että tällä kerralla tarkoitus on puhua erilaisista ammanteista.

Nimikierros

Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan nimensä ja se toistetaan yhdessä, ohjaaja kertoo nimen, jos joku ei itse kykene

Räätäli-loru

Irtoaa nappi, ratkeaa tikki.

Aina on housun polvet rikki.

*Räätäli leikkaa suurin saksin,
niksin, naksin.*

*Räätäli ompelee ja rallattaa,
räätäli suuren palkan saa.*

Keskustelua ammanteista ja siitä, miten ennen oli erilaisia ammatteja

Suutari, räätäli- laulu

lapset voivat hyppiä yhdellä jalalla ja muut osallistua taputtaen

Vihreät on vaatteheni kaikki - laulaen ja värejä katsoen

Vanha maalipurkki-leikki – sininen ja punainen suti

*Vanha maalipurkki, olan takaa kurkki,
sininen vai punainen pensselin on väri sen?*

Kuvin vuorollaan toimii maalaajana ja maalaa jonkun selkää. Sitten jättää jommankumman pensselin toisen selkään kiinni ja hänen pitää arvata onko se sininen vai punainen.

Leipuri Hiiva – laulaen ja leikkien

Maistellaan pullaa ja mehua

Samalla voidaan kuulostella työn ääniä ja tunnistaa niitä

Isäntä teki talon – laulaen ja leikkien

Pieni nokipoika

Suutarin emännän kehtolaulu

Loppulaulu

Kerrotaan, että on tullut aika laulaa loppulaulu ja tavataan taas seuraavalla kerralla eri merkeissä

Näkö: värikkäät kankaat tai kartongit

Kuulo: työn ääniä- cd, laulut

Haju: maali, terva, pulla

Maku: pulla ja mehu

Tunto: kankaat, trasseli, pensseli